

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น

พ.ศ. ๒๕๖๗

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น เพื่อขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และเป็นการเชิดชูเกียรติอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นนั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ และข้อ ๓๑ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น พ.ศ. ๒๕๖๗”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

“คณะกรรมการกลาง” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านกลาง

“คณะกรรมการระดับจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านระดับจังหวัด หรือคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่จะได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการคัดเลือกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยมีรายชื่ออยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนประวัติ อสม. ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (www.thaiphc.net) และปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๗ ปี นับถึงวันที่ ๓๐ กันยายนของปีที่เข้ารับการคัดเลือก

(๒) ขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร ตามกฎหมายว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๗ ปี นับถึงวันที่ ๓๐ กันยายนของปีที่เข้ารับการคัดเลือก

(๓) ขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยมีรายชื่ออยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนประวัติ อสม. ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (www.thaiphc.net) และปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๗ ปี นับถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ของปีที่ได้รับการคัดเลือก การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับปีถัดจากปีที่ขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ แล้วแต่กรณี เป็นปีแรก และให้นับถึงปีที่มีการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น

ข้อ ๖ การคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ให้มีการคัดเลือกใน ๑๔ สาขา ดังต่อไปนี้

- (๑) สาขาการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
- (๒) สาขาการส่งเสริมสุขภาพ
- (๓) สาขาสุขภาพจิตชุมชน
- (๔) สาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน
- (๕) สาขาการบริการในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) และการสร้างหลักประกันสุขภาพ
- (๖) สาขาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ
- (๗) สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ
- (๘) สาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในชุมชน
- (๙) สาขาการจัดการสุขภาพชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อม
- (๑๐) สาขานมแม่ และอนามัยแม่และเด็ก
- (๑๑) สาขาทันตสุขภาพ
- (๑๒) สาขาการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ
- (๑๓) สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน
- (๑๔) สาขาการจัดการสุขภาพชุมชนพื้นที่พิเศษ

ให้นิยามสาขาการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ตามวรรคหนึ่ง เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๗ กำหนดให้มีการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่นใน ๕ ระดับ ดังนี้

- (๑) ระดับอำเภอ
- (๒) ระดับจังหวัด
- (๓) ระดับเขตสุขภาพ
- (๔) ระดับภาค
- (๕) ระดับชาติ

ข้อ ๘ ให้ระยะเวลาดำเนินการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่นแต่ละระดับ เป็นไปตามที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพกำหนด

ข้อ ๙ ให้หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้คะแนนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้านดีเด่นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านดีเด่นแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๑๐ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น มีสิทธิได้รับรางวัลสูงสุดระดับใดระดับหนึ่ง เพียงระดับเดียว

ข้อ ๑๑ ให้กระทรวงสาธารณสุข เสนอชื่ออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่นระดับชาติ ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ เพื่อขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่ง ดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นเหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์ (ร.ง.ภ.)

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้มีอำนาจ พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด

คำวินิจฉัยชี้ขาดของปลัดกระทรวงสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ชลงาน ศรีแก้ว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น
แบบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง การประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น พ.ศ. ๒๕๖๗

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น เพื่อขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และเป็นการเชิดชูเกียรติอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นนั้น

อาศัยอำนาจข้อ ๖ วรรคสอง และข้อ ๙ แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น พ.ศ. ๒๕๖๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้นิยามสาขาการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น มีดังต่อไปนี้

(๑) สาขาที่ ๑ การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ หมายถึง การดำเนินการของ อสม. เกี่ยวกับโรคที่เกิดขึ้นกับคนหรือสัตว์ โดยเกิดจากเชื้อโรคที่เป็นสิ่งมีชีวิตหรือพิษของเชื้อโรค และเมื่อเกิดขึ้นแล้วสามารถแพร่กระจายจากคนหรือสัตว์ที่ป่วยเป็นโรคนั้น ไปสู่คนหรือสัตว์อื่นได้ โดยการแพร่กระจายจากโรคนั้น ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการสำรวจ เฝ้าดูแล ค้นหา เก็บรวบรวมข้อมูล สังเกตการณ์สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวหรือรอบชุมชนและหมู่บ้าน มีการวิเคราะห์ข้อมูล แปรผล รายงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ให้ผู้เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว ทันเวลา สม่าเสมอ มีการประสานงานการเฝ้าระวัง การวางแผนการควบคุมโรค การดำเนินมาตรการควบคุมโรคและการประเมินผลการควบคุม ป้องกันโรคโดยผ่านเครือข่ายที่มีการเชื่อมโยงกันทั้งระบบภายในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน ในการสร้างความปลอดภัยให้กับประชาชนในหมู่บ้านของตนเองและหมู่บ้านอื่นๆ และใช้ประโยชน์ข้อมูล เพื่อหยุดยั้งการเกิดโรค ลดอัตราการเกิดและอัตราการตายจากโรคด้วยมาตรการต่างๆ ที่กำหนดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

(๒) สาขาที่ ๒ การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง การกระทำหรือการดำเนินการของ อสม. ในการส่งเสริมให้ประชาชนเพิ่มสมรรถนะและตระหนักถึงการควบคุมและปรับปรุงสุขภาพของตนเอง ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นต้อง สามารถบ่งบอกความมุ่งมั่นปรารถนาของตนเอง สามารถตอบสนองต่อปัญหาของตนเอง สามารถควบคุมปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมหรือปรับตนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม หรือหลีกเลี่ยงจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นสาเหตุทำลายสุขภาพ เช่น ลดปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง การขาดการออกกำลังกายการขาดจิตสำนึกในเรื่องของความปลอดภัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญ หรือเน้น ให้เพิ่มปัจจัยส่งเสริมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกายมากขึ้น รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีรวมทั้งการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิต เป็นต้น เพื่อการบรรลุซึ่งสุขภาพอันสมบูรณ์

(๓) สาขาที่ ๓ สุขภาพจิตชุมชน หมายถึง การกระทำหรือการดำเนินการของ อสม. ในการส่งเสริมและสร้างความร่วมมือของคนในชุมชนเพื่อให้ชุมชนที่อยู่อาศัยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างความสุข มีการแสดงออกของพฤติกรรมที่ดีต่อกันและกันอย่างเหมาะสม และสามารถให้การยอมรับ สร้างการช่วยเหลือเพื่อนในชุมชนที่ประสบปัญหาทั้งด้านร่างกายและจิตใจได้โดยสามารถสื่อถึงจิตใจความเป็นมนุษย์ เคารพศักดิ์ศรีอย่างเสมอภาค และมีวิถีชีวิตการดำรงอยู่ที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมชุมชนที่ดี

(๔) สาขาที่ ๔ การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน หมายถึง การดำเนินการของ อสม. ในการเฝ้าระวัง สอดส่อง ดูแล และป้องกันการรับสารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย

ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการนอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงโดยการให้ข้อมูลข่าวสารความรู้เรื่องยาเสพติด และสามารถวิเคราะห์/วางแผน/แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนอย่างเหมาะสม โดยความร่วมมือจากบุคคลในชุมชน สังคม รวมถึงหน่วยงานพหุภาคีอย่างต่อเนื่องด้วยชุมชนจนทำให้ชุมชนสามารถดูแลและพึ่งพาตนเองได้ เรียกว่า ทำให้ชุมชนเข้มแข็งปลอดยาเสพติด

(๕) สาขาที่ ๕ การบริการในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.)และการสร้างหลักประกันสุขภาพ หมายถึง การดำเนินการของ อสม.เพื่อให้มีสถานที่ที่เหมาะสมในการให้บริการสุขภาพเบื้องต้นแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมป้องกันโรค การช่วยเหลือรักษาพยาบาลขั้นต้น การตรวจ คัดกรองโรค การส่งต่อผู้ป่วย การฟื้นฟูสุขภาพ มีการจัดข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ มีการเผยแพร่ข่าวสารสาธารณสุขและให้คำแนะนำ ด้านสุขภาพเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการประชุมหารือระหว่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ชุมชน ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพ รวมทั้งการดูแลให้ประชาชนได้รับสิทธิให้ครอบคลุมและเข้าถึงสิทธิหลักประกันสุขภาพ (บัตรประกันสุขภาพที่รัฐบาลออกให้กับผู้มีสัญชาติไทยที่ลงทะเบียนใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเพื่อเป็นหลักฐานในการเข้ารับบริการสาธารณสุขจากโรงพยาบาล สถานีนอมาัย และสถานพยาบาลต่าง ๆ ในยามจำเป็น โดยประชาชนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด จึงจะสามารถใช้สิทธินี้ได้)

(๖) สาขาที่ ๖ การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ หมายถึง การดำเนินการของ อสม.เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของประชาชนในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้านบริการสุขภาพ ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน และการคุ้มครองผู้บริโภคทั่วไป ได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้านบริการสุขภาพ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน รวมทั้งการคุ้มครองผู้บริโภคทั่วไปที่มีผลกระทบต่อสุขภาพในพื้นที่ที่เหมาะสม การส่งเสริม การให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ และเฝ้าระวัง ป้องกันเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี และได้รับความปลอดภัยในชีวิต ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงาน ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้

(๗) สาขาที่ ๗ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ หมายถึง การดำเนินการของ อสม.เกี่ยวกับการส่งเสริมชุมชนในการฟื้นฟู สืบสานและใช้ประโยชน์ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพในชุมชน รวมทั้งการประยุกต์ และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับ บริบททางด้านสังคมเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทในจัดการระบบสุขภาพของชุมชนด้วยตนเอง และส่งเสริมบทบาทชุมชนในการสนับสนุนเสริมสร้างสถานภาพ และใช้ประโยชน์จากหมอพื้นบ้านในชุมชน

(๘) สาขาที่ ๘ การป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในชุมชน หมายถึง การดำเนินการของ อสม.ในการเฝ้าระวัง ป้องกันการติดต่อโรคเอดส์ในชุมชนโดยการ ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ สร้างความตระหนักของคนในชุมชนในการร่วมมือแก้ไขปัญหา และสามารถวิเคราะห์/วางแผน/แก้ไขปัญหาเอดส์ในชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยความร่วมมือจากบุคคลในชุมชน สังคม รวมถึง หน่วยงานพหุภาคี

(๙) สาขาที่ ๙ การจัดการสุขภาพชุมชนและการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินงานของ อสม. ในการให้คำแนะนำ เป็นต้นแบบด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในบ้านพักอาศัยหรือชุมชนของตนเองสร้างความเข้าใจเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชน รวมถึงค้นหาศักยภาพคนหรือกลไกเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาด้านอนามัย

สิ่งแวดล้อม สามารถชักชวนประชาชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีอย่างยั่งยืน

(๑๐) สาขาที่ ๑๐ นมแม่ และอนามัยแม่และเด็ก หมายถึง การดำเนินการของ อสม. เกี่ยวกับงานอนามัยแม่และเด็กในงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาแม่และเด็กของชุมชน การสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างการมีส่วนร่วม การสนับสนุน งานอนามัยแม่และเด็กของชุมชนในการดูแลสุขภาพของหญิงตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์จนถึงระยะหลังคลอด และดูแลสุขภาพ เด็กแรกเกิดจนถึงสองปี และมีความต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม

(๑๑) สาขาที่ ๑๑ ทันทสุขภาพ หมายถึง การดำเนินการของ อสม. ในการดูแลทันตสุขภาพของตนเองและประชาชนโดยสามารถบ่งบอกถึงสาเหตุของโรค ความผิดปกติที่เกิดขึ้นในช่องปากและปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดปัญหาโรคในช่องปากได้ ตระหนักถึงการส่งเสริม ป้องกัน ควบคุม ดูแล ทันตสุขภาพของตนเองและประชาชน โดยมีพฤติกรรมด้านการบริโภคอาหาร การทำความสะอาดช่องปากและใช้ผลิตภัณฑ์ทันตสุขภาพที่เหมาะสม ถูกต้องตามหลักวิชาการ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างการมีส่วนร่วม ผลักดันและสนับสนุนการควบคุมปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อทันตสุขภาพ สามารถจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นสาเหตุของปัญหาและทำให้เกิดความผิดปกติที่ทำให้เกิดโรคในช่องปากได้ เช่น ลดปัจจัยเสี่ยงในการบริโภคอาหารหวาน การดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ ฯลฯ ที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อโรคในช่องปาก ทำให้เกิดโรคฟันผุ โรคเหงือกอักเสบและโรคปริทันต์ สามารถตรวจเฝ้าระวัง ประเมินกลุ่มเสี่ยง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ผลิตภัณฑ์ทางด้านทันตสุขภาพ โดยมีส่วนผลักดันให้มีผลิตภัณฑ์ทางด้านทันตสุขภาพที่เหมาะสม สามารถให้คำปรึกษา แนะนำ และส่งต่อประชาชนไปรับบริการเพื่อป้องกัน แก้ไข รักษาและฟื้นฟูโรคในช่องปากของประชาชนในชุมชนได้ ทั้งนี้เพื่อการบรรลุซึ่งทันตสุขภาพที่เหมาะสม

(๑๒) สาขาที่ ๑๒ สาขาการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคไม่ติดต่อ หมายถึง การดำเนินการของ อสม. ในการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อในชุมชนโดยการ ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร สร้างความตระหนักของคนในชุมชนในการร่วมมือแก้ไขปัญหา และสามารถวิเคราะห์/วางแผน/แก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อในชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยความร่วมมือจากบุคคลในชุมชน สังคม รวมถึง หน่วยงานพหุภาคี

(๑๓) สาขาที่ ๑๓ สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน หมายถึง อสม. ที่มีความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ สามารถนำองค์ความรู้เทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ไปใช้เพื่อสนับสนุนการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข การป้องกันและควบคุมโรค รวมถึงภัยสุขภาพต่างๆ ในชุมชน โดยมีการทำงานร่วมกับ อสม. ในสาขาอื่นๆ และภาคีเครือข่ายในชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างเป็นระบบ

(๑๔) สาขาที่ ๑๔ สาขาการจัดการสุขภาพชุมชนพื้นที่พิเศษ หมายถึง การดำเนินการของ อสม. ในการร่วมดำเนินการ ควบคุมกำกับให้คำชี้แนะ ในกระบวนการจัดการสุขภาพ ชุมชนในพื้นที่พิเศษ ได้แก่ ๑) มีทีมเครือข่ายสุขภาพที่มีศักยภาพในพื้นที่ ๒) มีการจัดทำแผนสุขภาพชุมชนแบบมีส่วนร่วม ๓) มีการจัดกิจกรรมหรือบริการสุขภาพในชุมชนที่ประชาชนทุกกลุ่มวัยสามารถเข้าถึงได้ และ ๔) มีผลลัพธ์ การดำเนินงานเชิงประจักษ์ เกิดการสร้างเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค และภัยสุขภาพ นำไปสู่การพัฒนา การดูแลสุขภาพของตนเองครอบครัวและชุมชนที่พึ่งตนเองได้ในพื้นที่พิเศษ ดังต่อไปนี้

(๑๔.๑) พื้นที่ชายแดนภาคใต้ ให้มีการคัดเลือกในพื้นที่ ๔ จังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) จังหวัดปัตตานี

(๒) จังหวัดยะลา

(๓) จังหวัดนราธิวาส และ

(๔) จังหวัดสงขลา เฉพาะในส่วนของอำเภอเทพา อำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย

และอำเภอนาทวี

ให้คัดเลือก จังหวัดละ ๑ คน เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น
ระดับชาติ

(๑๔.๒) พื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้คัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น
ระดับจังหวัด จำนวน ๑๒ คน และระดับชาติอีก จำนวน ๑ คน

ข้อ ๒ ให้หลักเกณฑ์การประเมินผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ
หมู่บ้านดีเด่น ในแต่ละระดับและแต่ละสาขา ต้องมีคะแนน ครองตน ครองคน ครองงาน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๘๐
จาก ๑๐๐ คะแนน และเป็นผู้ได้รับคะแนนสูงสุด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ การครองตน หมายถึง การมีความประพฤติและการปฏิบัติส่วนตน ประกอบด้วย คุณธรรม
ควรแก่การยกย่อง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการ (๑๐) คะแนน ดังต่อไปนี้

- (ก) ดูแลสุขภาพตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดีด้านสุขภาพ ทั้งต่อสมาชิกในครอบครัวและชุมชน
- (ข) มีจิตอาสา มีความเสียสละ มุ่งผลประโยชน์ส่วนรวม
- (ค) ขยันหมั่นเพียร ประหยัดอดออม
- (ง) มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็น อสม. และพัฒนาตนเองเสมอ
- (จ) รับฟังความคิดเห็น มีความเป็นประชาธิปไตย

๒.๒ การครองคน หมายถึง มีความสามารถในการจัดการสุขภาพ แก้ปัญหาด้านสาธารณสุข
ติดต่อประชาสัมพันธ์กับผู้อื่นได้รับการยอมรับสามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือ โดยพิจารณา
จากองค์ประกอบ (๑๐) คะแนน ดังต่อไปนี้

- (ก) มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์ สร้างความสามัคคีและสร้างความเข้าใจในชุมชน
- (ข) มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมและได้รับการยอมรับจากชุมชนและเครือข่าย
- (ค) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม
- (ง) สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับ และให้การสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- (จ) มีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

๒.๓ การครองงาน การมีความสามารถปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ และมีความรู้ทักษะในการ
จัดการสุขภาพชุมชน มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ และมีผลงานเป็นที่ยอมรับจาก
ชุมชนโดยพิจารณาจากองค์ประกอบ (๘๐) คะแนน) ดังต่อไปนี้

- (ก) ความรู้ที่จำเป็นของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเกี่ยวกับสาขาที่เข้ารับการคัดเลือก
- (ข) สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในสาขาที่เข้ารับการคัดเลือกสู่ชุมชน
- (ค) มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแผนสุขภาพชุมชนอย่างบูรณาการ
- (ง) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเกี่ยวกับสาขาที่เข้ารับการคัดเลือก
- (จ) ผลงานความสำเร็จในสาขาที่คัดเลือก
- (ฉ) ผลงานเด่น/นวัตกรรมเด่น เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม

แบบการให้คะแนนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น

ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

อายุ..... ปี ระยะเวลาการเป็น อสม. ปี บ้านเลขที่ หมู่..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

คำชี้แจง : หลักเกณฑ์การให้คะแนน ประกอบด้วย การครองตน (๑๐ คะแนน) การครองคน (๑๐ คะแนน) และการครองงาน (๘๐ คะแนน) ผู้ที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ในแต่ละระดับและแต่ละสาขา ต้องมีคะแนน ครองตน ครองคน ครองงาน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๘๐ จาก ๑๐๐ คะแนน และเป็นผู้ได้รับคะแนนสูงสุด

๑. การครองตน หมายถึง การมีความประพฤติและการปฏิบัติส่วนตน ประกอบด้วย คุณธรรมควรแก่การยกย่อง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการ (๑๐ คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน	คะแนนประเมิน
(ก) ดูแลสุขภาพตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดีด้านสุขภาพ ทั้งต่อสมาชิกในครอบครัวและชุมชน	๒	
(ข) มีจิตอาสา มีความเสียสละ มุ่งผลประโยชน์ส่วนรวม	๒	
(ค) ขยันหมั่นเพียร ประหยัดอดออมอย่างเหมาะสม	๒	
(ง) มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็น อสม. และพัฒนาตนเองเสมอ	๒	
(ค) รับฟังความคิดเห็น มีความเป็นประชาธิปไตย	๒	

๒. การครองคน หมายถึง มีความสามารถในการจัดการสุขภาพ แก้ปัญหาด้านสาธารณสุขติดต่อประชาสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้รับการยอมรับ สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ (๑๐ คะแนน) ดังต่อไปนี้

เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน	คะแนนประเมิน
(ก) มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์ สร้างความสามัคคีและสร้างความเข้าใจในชุมชน	๒	
(ข) มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมและได้รับการยอมรับจากชุมชนและเครือข่าย	๒	
(ค) ให้บริการแก่ประชาชนด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม	๒	
(ง) สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับ และให้การสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	๒	
(ค) มีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	๒	

๓. การครองงาน การมีความสามารถปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ และมีความรู้ทักษะในการจัดการ
 สุขภาพชุมชน มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ และมีผลงานเป็นที่ยอมรับจากชุมชน
 โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ (๘๐ คะแนน) ดังต่อไปนี้

เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน	คะแนน ประเมิน
(ก) ความรู้ที่จำเป็นของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเกี่ยวกับสาขาที่ เข้ารับการศึกษา	๑๐	
(ข) สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในสาขาที่เข้ารับการศึกษา สู่ชุมชน	๑๐	
(ค) มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแผนสุขภาพชุมชนอย่างบูรณาการ	๒๐	
(ง) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเกี่ยวกับสาขา ที่เข้ารับการศึกษา	๑๐	
(จ) มีผลงานความสำเร็จในสาขาที่คัดเลือกเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน	๒๐	
(ฉ) มีผลงานเด่น/นวัตกรรมเด่น	๑๐	

รวมคะแนนทั้งสิ้น คะแนน

(ลงชื่อ).....กรรมการ
 (.....)
 ตำแหน่ง.....
/...../.....

ข้อ ๓ วิธีการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่นแต่ละระดับ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ระดับอำเภอ กำหนดให้มีการคัดเลือกใน ๑๓ สาขา โดยให้ประธานคณะกรรมการระดับจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการ ดังนี้

(๑.๑) คณะกรรมการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับอำเภอ ทั้งนี้ ให้มีหัวหน้าส่วนราชการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านระดับอำเภอ หรือองค์ประกอบอื่นตามความเหมาะสม

(๑.๒) คณะกรรมการรับรองผลการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับอำเภอ ทั้งนี้ ให้มีหัวหน้าส่วนราชการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านระดับอำเภอ หรือองค์ประกอบอื่นตามความเหมาะสม

(๒) ระดับจังหวัด กำหนดให้มีการคัดเลือกใน ๑๓ สาขา โดยให้ประธานคณะกรรมการระดับจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการ ดังนี้

(๒.๑) คณะกรรมการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับจังหวัด ทั้งนี้ ให้มีหัวหน้าส่วนราชการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านระดับจังหวัด หรือองค์ประกอบอื่นตามความเหมาะสม

(๒.๒) คณะกรรมการรับรองผลการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับจังหวัด ทั้งนี้ ให้มีหัวหน้าส่วนราชการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านระดับจังหวัด หรือองค์ประกอบอื่นตามความเหมาะสม

(๓) ระดับเขตสุขภาพและระดับภาค ให้มีการคัดเลือกใน ๑๓ สาขา โดยให้ประธานคณะกรรมการกลาง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการ ดังนี้

(๓.๑) คณะกรรมการคัดเลือก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับเขตสุขภาพ และระดับภาค โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

(ก) ผู้อำนวยการศูนย์วิชาการ/รองผู้อำนวยการศูนย์วิชาการ/
นักวิชาการสาธารณสุขระดับเชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ
จากสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในสาขา	ประธาน
(ข) นักวิชาการสาธารณสุขระดับชำนาญการขึ้นไป/ผู้เชี่ยวชาญ/
อาจารย์จากสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง/นักวิชาการอิสระ	กรรมการ
(ค) นักวิชาการสาธารณสุขระดับชำนาญการขึ้นไป/ผู้เชี่ยวชาญ/
อาจารย์จากสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง/นักวิชาการอิสระ	กรรมการ
(ง) อสม. ดีเด่นระดับชาติ หรือระดับภาค/อสม.ดีเยี่ยมหรือดีเยี่ยมอย่างยิ่ง
ในสาขาที่เกี่ยวข้อง	กรรมการ
(จ) นักวิชาการสาธารณสุข ผู้รับผิดชอบงานสุขภาพภาคประชาชน
หรืองานที่เกี่ยวข้อง จากศูนย์พัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาค
และศูนย์สนับสนุนบริการสุขภาพ	เลขานุการ

(๓.๒) คณะอนุกรรมการรับรองผลการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับเขตสุขภาพ และระดับภาค ทั้งนี้ ให้มีผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน และมีองค์ประกอบอื่นตามความเหมาะสม

(๔) ระดับชาติ ให้มีการคัดเลือกใน ๑๓ สาขา ในพื้นที่ ๗๖ จังหวัด โดยให้ประธานคณะกรรมการกลาง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการ ดังนี้

(๔.๑) คณะอนุกรรมการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับชาติ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

- (ก) รองอธิบดีกรมวิชาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงาน/ผู้เชี่ยวชาญในสาขา ประธาน
- (ข) นักวิชาการสาธารณสุขระดับชำนาญการขึ้นไปจากหน่วยงานวิชาการ/ กรรมการผู้เชี่ยวชาญ/อาจารย์จากสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง/นักวิชาการอิสระ
- (ค) นักวิชาการสาธารณสุขระดับชำนาญการขึ้นไป/ผู้เชี่ยวชาญ/ กรรมการอาจารย์จากสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง/นักวิชาการอิสระ
- (ง) ประธานชมรม อสม. ระดับจังหวัด/เขต/ภาค/ชาติ ในสาขาที่เกี่ยวข้อง กรรมการ
- (จ) นักวิชาการสาธารณสุข จากกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน เลขานุการ

(๔.๒) คณะอนุกรรมการรับรองผลการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับชาติ โดยมีปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน และมีองค์ประกอบอื่นตามความเหมาะสม

(๕) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น สาขาการจัดการสุขภาพชุมชนพื้นที่พิเศษ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๕.๑) พื้นที่ชายแดนภาคใต้ ให้คณะกรรมการระดับจังหวัด แต่งตั้งคณะอนุกรรมการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น สาขาการจัดการสุขภาพชุมชนพื้นที่พิเศษ ในพื้นที่ ๔ จังหวัด โดยให้มีการคัดเลือก จังหวัดละ ๑ คน เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับชาติ ดังต่อไปนี้

- (ก) จังหวัดปัตตานี
- (ข) จังหวัดยะลา
- (ค) จังหวัดนราธิวาส
- (ง) จังหวัดสงขลา เฉพาะในส่วนของอำเภอเทพา อำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย

และอำเภอนาทวี

ทั้งนี้ ให้คณะอนุกรรมการรับรองผลการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับชาติ เป็นผู้รับรองผลการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น พื้นที่ชายแดนภาคใต้

(๕.๒) พื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้มีการคัดเลือกใน ๑๓ สาขา โดยให้คัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับจังหวัด จำนวน ๑๒ คน และระดับชาติอีก จำนวน ๑ คน โดยการดำเนินการคัดเลือกให้เป็นไปตามประกาศที่กรุงเทพมหานครกำหนด

ทั้งนี้ ให้คณะอนุกรรมการรับรองผลการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับชาติ เป็นผู้รับรองผลการคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร ดีเด่นระดับชาติ